

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ

Προσφυγή αριθ. 47236/07

~~ÖZÜ~~ και λοιποί

κατά της Ελλάδας

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας στις 4 Ιανουαρίου 2012 σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Anatoly Kovler, *πρόεδρος*,

Peer Lorenzen,

Khanlar Hajiyev,

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Julia Laffranque,

Λινό-Αλέξανδρο Σισιλιάνο,

Erik Møse, *δικαστές*,

και τον Søren Nielsen, *γραμματέα τμήματος*.

Λαμβάνοντας υπόψη την προαναφερόμενη προσφυγή που κατατέθηκε στις 29 Οκτωβρίου 2007,

Λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλε η εναγόμενη κυβέρνηση και εκείνες που υπέβαλαν σε απάντηση οι προσφεύγοντες,

Αφού διασκέφθηκε, εκδίδει την πιο κάτω απόφαση:

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

1. Οι προσφεύγοντες είναι δεκαπέντε Αλβανοί υπήκοοι και ένας Έλληνας υπήκοος τα ονόματα των οποίων εκτίθενται στο παράρτημα («οι προσφεύγοντες»). Εκπροσωπούνται ενώπιον του Δικαστηρίου από το Ελληνικό Παρατηρητήριο των Συμφωνιών του Ελσίνκι (ΕΠΣΕ), το οποίο είναι μέλος της Διεθνούς Ομοσπονδίας Ελσίνκι. Εκπροσωπούνται ομοίως από το Ευρωπαϊκό Κέντρο για τα δικαιώματα των Ρομά που βρίσκεται στη Βουδαπέστη. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κυρίου Κ. Γεωργιάδη, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Ι. Μπακόπουλο, δικαστικό αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Έχοντας ενημερωθεί για το δικαίωμά της να συμμετάσχει στη διαδικασία (άρθρα 36 § 1 της Σύμβασης και 44 § 1 του Κανονισμού), η αλβανική κυβέρνηση δεν απάντησε.

A. Οι συνθήκες της υπόθεσης

2. Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, όπως εκτέθηκαν από τους διαδίκους, μπορούν να συνοψισθούν ως εξής:

1. Το πλαίσιο της υπόθεσης

3. Οι προσφεύγοντες ζούσαν για πάνω από δέκα έτη έως τον Ιούνιο του 2007, μαζί με πολλές άλλες οικογένειες Ρομά, σε ένα οικόπεδο κείμενο στην οδό Αγίου Πολυκάρπου, στη συνοικία του Βοτανικού, μία συνοικία κοντά στο ιστορικό κέντρο της Αθήνας. Ο δήμος Αθηναίων είναι κύριος του οικοπέδου και οι προσφεύγοντες ουδέποτε είχαν άδεια εγκατάστασης. Το οικόπεδο βρίσκεται στην άκρη ενός μολυσμένου ρέματος, βιομηχανικών

εγκαταστάσεων και αποθηκών. Στις αρχές του 2005, στον τύπο εμφανίσθηκαν άρθρα που προέβαλαν την ανάγκη χωροταξικής αναδιαμόρφωσης αυτής της ζώνης και την ανάγκη έξωσης των οικογενειών Ρομά. Στις 14 Ιανουαρίου 2007, το ΕΠΣΕ απηύθυνε επιστολή στο Συνήγορο του Πολίτη, παραπονούμενο για τις συνθήκες διαβίωσης των Ρομά που ήταν εγκατεστημένοι στη συνοικία του Βοτανικού.

4. Στις 14 Μαρτίου 2007, το γραφείο του Συνηγόρου του Πολίτη ενημέρωσε το ΕΠΣΕ ότι το Νοέμβριο του 2005, μία αντιπροσωπεία είχε επισκεφθεί το επίμαχο οικόπεδο για την πραγματοποίηση αυτοψίας και ότι, από τα τέλη του 2006, βρισκόταν σε επαφή με τις αρμόδιες αρχές προκειμένου να βρεθεί μία λύση στα προβλήματα που συνδέονταν με τις συνθήκες διαβίωσης των Ρομά στο εν λόγω οικόπεδο.

5. Στις 30 Ιανουαρίου 2007, ο νομάρχης Αθηνών επισκέφθηκε τον καταυλισμό του Βοτανικού, συνοδευόμενος από μία αντιπροσωπεία της Διεύθυνσης Υγείας της Νομαρχίας και από ένα συνεργείο καθαρισμού. Την ίδια ημέρα, οι υπηρεσίες της Νομαρχίας προχώρησαν σε ευρείας κλίμακας καθαρισμό του καταυλισμού.

6. Στις 2 Μαρτίου 2007, ο υπουργός Εσωτερικών ενημέρωσε τον βουλευτή Ν.Α., ο οποίος είχε καταθέσει ερώτημα στη Βουλή για τις συνθήκες διαβίωσης των Ρομά στη συνοικία του Βοτανικού, ότι μία διοικητική επιτροπή είχε ήδη συσταθεί για την εξέταση πιθανών λύσεων για τη μετεγκατάσταση των Ρομά.

2. *Η εκκένωση των προσφευγόντων από τον καταυλισμό της Αγίου Πολυκάρπου*

7. Την 1^η Ιουνίου 2007, ένα συνεργείο καθαρισμού προσληφθέν από την εταιρία του εργολάβου κατασκευών Μ.Β. η οποία διέθετε άδεια κατασκευής επί του επίμαχου οικοπέδου, έφθασε στον καταυλισμό όπου διέμεναν οι προσφεύγοντες και κάλεσε τους Ρομά να εγκαταλείψουν τον

χώρο. Επιπλέον, ένας υπάλληλος του δήμου Αθηναίων φέρεται ότι εκβίασε τους Ρομά να φύγουν, αλλιώς θα γκρέμιζαν τα σπίτια τους.

8. Λίγο μετά, ο εργολάβος κατασκευών Μ.Β. εμφανίστηκε και προσέφερε σε κάθε οικογένεια Ρομά το ποσό των χιλίων ευρώ προκειμένου να αποχωρήσουν από τον καταυλισμό της Αγίου Πολυκάρπου.

9. Την ίδια ημέρα, ο εκπρόσωπος του ΕΠΣΕ υπέβαλε μήνυση ενώπιον του εισαγγελέα πλημμελειοδικών Αθηνών στο όνομα έξι κατοίκων του καταυλισμού της Αγίου Πολυκάρπου, εκ των οποίων οι υπ' αριθ. 3 και 13 προσφεύγοντες. Υποστήριζε ότι ο Γ.Μ., εκπρόσωπος του δήμου Αθηναίων, είχε εμφανισθεί στον καταυλισμό και είχε ζητήσει από τους Ρομά να φύγουν προκειμένου να μπορέσει ο εργολάβος Μ.Β. να ξεκινήσει τις κατασκευαστικές εργασίες. Ο εκπρόσωπος του ΕΠΣΕ σημείωσε στη μήνυσή του ότι, δυνάμει της εφαρμοστέας νομοθεσίας, το Κράτος υποχρεούτο να μεταστεγάσει τους Ρομά και όχι να τους εκδιώξει από τον επίδικο καταυλισμό. Πρόσθεσε ότι, σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο, η έξωση από δημόσια έκταση δεν επιτρέπεται στη βάση προφορικών διαταγών αλλά δυνάμει δικαστικής απόφασης, κάτι που δεν ίσχυε στην προκειμένη περίπτωση. Ο εκπρόσωπος του ΕΠΣΕ παραπονέθηκε ότι λόγω της πρόθεσής τους να εκδιώξουν τους Ρομά από τον καταυλισμό του Βοτανικού καθώς και της παράλειψής τους να τους μεταστεγάσουν, οι εθνικές αρχές είχαν παραβιάσει τα άρθρα 3, 6 και 8 της Σύμβασης. Δηλώνοντας παράσταση πολιτικής αγωγής στο όνομά τους καθώς και στο δικό του όνομα, διευκρίνισε ότι η μήνυση στρεφόταν κατά παντός υπευθύνου, συμπεριλαμβανομένου του δημάρχου Αθηναίων. Από το φάκελο προκύπτει ότι στις 20 Νοεμβρίου 2008, μέσα στα πλαίσια της ανάκρισης της υπόθεσης, ο δήμαρχος Αθηναίων και ο Γ.Μ. υπέβαλαν στον ανακριτή την απολογία τους. Στις 15 Ιουλίου 2009, ο γενικός γραμματέας της περιφέρειας Αττικής κλήθηκε από τον ανακριτή να καταθέσει. Στις 23 Νοεμβρίου 2010, η υπόθεση ανατέθηκε από τον 31^ο στον 28^ο ανακριτή του

πλημμελειοδικείου Αθηνών. Από το φάκελο προκύπτει ότι η μήνυση εκκρεμεί ακόμη ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων.

10. Στις 2 Ιουνίου 2007, ο εργολάβος κατασκευών Μ.Β. επισκέφθηκε εκ νέου τον καταυλισμό και επανέλαβε την προσφορά των χιλίων ευρώ. Ο εκπρόσωπος του ΕΠΣΕ μετέβη στην αστυνομία προκειμένου να καταθέσει συμπληρωματική μήνυση κατά του Μ.Β.

11. Στις 4 Ιουνίου 2007, κάποιοι Ρομά από τον καταυλισμό της Αγίου Πολυκάρπου αποφάσισαν να δεχθούν την προσφορά του Μ.Β. και εκκένωσαν τον χώρο. Από το φάκελο δεν προκύπτει αν οι προσφεύγοντες ανήκαν σε εκείνους που εγκατέλειψαν τον καταυλισμό. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι όλοι οι Ρομά του καταυλισμού έφυγαν με δική τους βούληση. Κατόπιν της αποχώρησης των ατόμων που κατοικούσαν στην έκταση της Αγίου Πολυκάρπου, συνεργεία του δήμου Αθηναίων προέβησαν σε απομάκρυνση των παραπηγμάτων και καθαρισμό του καταυλισμού.

3. Οι πρωτοβουλίες των εθνικών αρχών

12. Μετά την εκκένωση του καταυλισμού της Αγίου Πολυκάρπου, ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνθηκε πολλές φορές στις αρχές προκειμένου να ενημερωθεί για τις πρωτοβουλίες μεταστέγασης. Ειδικότερα, απέστειλε επιστολές στις 14 και 20 Ιουνίου, 18 Οκτωβρίου 2007 καθώς και στις 4 Φεβρουαρίου και 6 Μαΐου 2008 στον δήμαρχο Αθηναίων, στον γενικό γραμματέα της περιφέρειας Αττικής και στον αρχηγό της αστυνομίας της Αττικής. Σε αυτές τις επιστολές, ο Συνήγορος του Πολίτη σημείωνε ότι ανεξαρτήτως του τρόπου με τον οποίο οι Ρομά είχαν εγκαταλείψει τον καταυλισμό της Αγίου Πολυκάρπου, οι αρχές δε θα έπρεπε να αδιαφορήσουν ως προς την ανάγκη λήψης επαρκών μέτρων για την επίλυση του προβλήματος μεταστέγασής τους.

13. Στις 16 Μαΐου 2007, ο γενικός γραμματέας της περιφέρειας Αττικής συνέστησε επιτροπή επιφορτισμένη με την εξεύρεση λύσεων ως

προς το ζήτημα της μεταστέγασης των Ρομά που διέμεναν στους παράνομους καταυλισμούς της συνοικίας του Βοτανικού.

14. Στις 5 Μαρτίου 2008, η εν λόγω επιτροπή κάλεσε το δήμο Αθηναίων να προτείνει εκτάσεις που θα μπορούσαν να αναδιαμορφωθούν για να φιλοξενήσουν τους Ρομά.

15. Σε μία ημερομηνία που δε διευκρινίζεται, ο δήμος Αθηναίων υπέβαλε έκθεση στην επιτροπή που είχε συσταθεί από το γενικό γραμματέα της περιφέρειας Αττικής. Η εν λόγω έκθεση διαπίστωνε την απουσία έκτασης εντός των ορίων του δήμου Αθηναίων που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως χώρος φιλοξενίας. Από το φάκελο προκύπτει ότι έως σήμερα η προαναφερόμενη επιτροπή δεν έχει αποφανθεί ακόμη επί του ζητήματος της μεταστέγασης των Ρομά του Βοτανικού.

4. Η κατάσταση των προσφευγόντων μετά την έξωση

16. Μετά την εκκένωση του καταυλισμού της Αγίου Πολυκάρπου, οι προσφεύγοντες και άλλες οικογένειες Ρομά εγκαταστάθηκαν αρχικά στο χώρο ενός εγκαταλελειμμένου εργοστασίου στο κέντρο της Αθήνας, στην Ιερά Οδό. Κατόπιν επέμβασης της αστυνομίας, εγκατέλειψαν αυτόν το χώρο στις 11 Ιουνίου 2007 και εγκαταστάθηκαν παράνομα σε ένα οικόπεδο, κείμενο ομοίως στο κέντρο της Αθήνας, ιδιοκτησίας της ιδιωτικής εταιρίας «Βιαμάξ».

17. Κατόπιν προσφυγής που άσκησε η Βιαμάξ, στις 26 Νοεμβρίου 2007, το αρμόδιο δικαστήριο διάταξε την έξωση των Ρομά από την ιδιοκτησία (απόφαση αριθ. 6859/2007).

18. Στις αρχές Ιανουαρίου του 2008, οι προσφεύγοντες εγκαταστάθηκαν σε ένα γειτονικό οικόπεδο και κατόπιν διασκορπίστηκαν για να εγκατασταθούν παράνομα σε διάφορες εκτάσεις στην περιοχή της Αττικής. Ορισμένες οικογένειες Ρομά ξαναεγκαταστάθηκαν σε άλλους καταυλισμούς της συνοικίας του Βοτανικού.

B. Το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο

Ο εισαγωγικός νόμος του αστικού κώδικα

19. Τα άρθρα 105 και 106 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα έχουν ως εξής:

Άρθρο 105

«Για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης, που υπάρχει για χάρη του γενικού συμφέροντος. Μαζί με το δημόσιο ευθύνεται εις ολόκληρον και το υπαίτιο πρόσωπο, με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων για την ευθύνη των υπουργών.»

Άρθρο 106

«Οι διατάξεις των δύο προηγούμενων άρθρων εφαρμόζονται και για την ευθύνη των δήμων, των κοινοτήτων ή των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου από πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων που βρίσκονται στην υπηρεσία τους.»

20. Το άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα καθιερώνει την έννοια της ειδικής αδικοπραξίας δημοσίου δικαίου, θεσπίζοντας μία εξωσυμβατική ευθύνη του Δημοσίου. Αυτή η ευθύνη είναι αποτέλεσμα παρανόμων πράξεων ή παραλείψεων. Οι συγκεκριμένες πράξεις μπορούν να είναι, όχι μόνον νομικές, αλλά και υλικές πράξεις της διοίκησης, συμπεριλαμβανομένων και των καταρχήν μη εκτελεστών πράξεων. Το παραδεκτό της αγωγής αποζημίωσης υπόκειται σε μία προϋπόθεση: τον παράνομο χαρακτήρα της πράξης ή της παράλειψης.

ΑΙΤΙΑΣΕΙΣ

21. Επικαλούμενοι τα άρθρα 3 και 8 της Σύμβασης, οι προσφεύγοντες παραπονούνται ότι λόγω της παράλειψης των κρατικών αρχών να τους στεγάσουν, αναγκάστηκαν να ζουν κάτω από άθλιες συνθήκες διαβίωσης στο οικόπεδο της συνοικίας του Βοτανικού. Παραπονούνται, επιπλέον, για την έξωσή τους από το οικόπεδο της Αγίου Πολυκάρπου και για την κατεδάφιση των παραπηγμάτων τους με σκοπό τη χωροταξική αναδιάρθρωση του εν λόγω οικοπέδου. Επιπλέον, παραπονούνται για τις συνθήκες διαβίωσής τους μετά την εκκένωση του καταυλισμού του Βοτανικού, καθώς αναγκάστηκαν να εγκατασταθούν σε άλλες εκτάσεις και να ζουν στην αβεβαιότητα.

22. Επικαλούμενοι το άρθρο 13 σε συνδυασμό με τα άρθρα 3 και 8 της Σύμβασης, οι προσφεύγοντες παραπονούνται για την απουσία στο ελληνικό δίκαιο ενδίκου μέσου που θα τους είχε επιτρέψει να αποκτήσουν μία προσήκουσα στέγη.

23. Επικαλούμενοι το άρθρο 14 σε συνδυασμό με τα άρθρα 3 και 8 της Σύμβασης, οι προσφεύγοντες παραπονούνται ότι αποτέλεσαν αντικείμενο διακριτικής μεταχείρισης από την πλευρά των εθνικών αρχών λόγω της Ρομά καταγωγής τους.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

24. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι προσφεύγοντες δεν εξάντλησαν τα εθνικά ένδικα μέσα. Υποστηρίζει καταρχήν ότι ο εκπρόσωπος του ΕΠΣΕ είχε καταθέσει τον Ιούνιο του 2007 μήνυση ενώπιον του εισαγγελέα πλημμελειοδικών Αθηνών δηλώνοντας παράσταση πολιτικής αγωγής στο όνομα έξι ατόμων που κατοικούσαν στον καταυλισμό της Αγίου Πολυκάρπου, μεταξύ των οποίων κάποιοι από τους προσφεύγοντες.

Ισχυρίζεται ότι μέσω αυτού του ένδικου μέσου, κατήγγειλε την πρόθεση του δήμου Αθηναίων να εκκενώσει τον καταυλισμό της Αγίου Πολυκάρπου χωρίς να έχει προηγουμένως επιλύσει το ζήτημα της μεταστέγασης των οικογενειών Ρομά που διέμεναν εκεί. Κατά την Κυβέρνηση, οι προσφεύγοντες έπρεπε να περιμένουν την έκβαση αυτής της διαδικασίας, στη διάρκεια της οποίας ο εκπρόσωπος του ΕΠΣΕ δήλωσε ομοίως παράσταση πολιτικής αγωγής, προτού προσφύγουν ενώπιον του Δικαστηρίου. Σε κάθε περίπτωση, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι προσφεύγοντες μπορούσαν να έχουν ασκήσει ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων αγωγή αποζημίωσης στρεφόμενη κατά του Δημοσίου, δυνάμει των άρθρων 105 και 106 του εισαγωγικού νόμου του αστικού κώδικα, με σκοπό την αποζημίωσή τους κατόπιν της εκκένωσης του καταυλισμού και της καταστροφής των παραπηγμάτων τους. Η Κυβέρνηση παραθέτει προς αυτή την κατεύθυνση τη νομολογία των διοικητικών δικαστηρίων που έχει αναγνωρίσει την αστική ευθύνη των δήμων για την καταστροφή τροχόσπιτων που ανήκαν σε Ρομά κατά την εκκένωση παράνομων καταυλισμών.

25. Οι προσφεύγοντες ανταπαντούν ότι τα επικαλούμενα από την Κυβέρνηση ένδικα μέσα δεν είναι αποτελεσματικά. Σημειώνουν ιδίως ότι τα ποσά που επιδικάζονται από τα διοικητικά δικαστήρια ως αποζημίωση στο πλαίσιο διαδικασιών που έχουν εισαχθεί στη βάση των άρθρων 105 και 106 του εισαγωγικού νόμου του αστικού κώδικα δεν είναι σημαντικά. Υποστηρίζουν ότι το ελληνικό δίκαιο δεν προβλέπει ένδικο μέσο που να υποχρεώνει τις ελληνικές αρχές να στεγάζουν νομάδες. Τέλος, υποστηρίζουν ότι η μήνυση που κατέθεσε ο εκπρόσωπος του ΕΠΣΕ δεν ήταν αποτελεσματικό ένδικο μέσο λόγω ιδίως των προκαταλήψεων που κυριαρχούν στην ελληνική κοινωνία κατά των Ρομά και της βραδύτητας της επίδικης ποινικής διαδικασίας.

26. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η βάση του κανόνα της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων που διατυπώνεται στο άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης συνίσταται στο ότι, πριν να προσφύγει ενώπιον ενός διεθνούς δικαστηρίου, ο προσφεύγων πρέπει να έχει δώσει στο υπεύθυνο Κράτος τη δυνατότητα να επανορθώσει τις επικαλούμενες παραβιάσεις με τα εθνικά μέσα, χρησιμοποιώντας τα δικαστικά βοηθήματα που προσφέρονται από την εθνική νομοθεσία, αρκεί αυτά να αποδεικνύονται αποτελεσματικά και επαρκή (βλέπε, μεταξύ άλλων, την απόφαση *Fressoz et Roire κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 29183/95, § 37, CEDH 1999-I). Πράγματι, το άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης δεν προβλέπει παρά μόνον την εξάντληση των ενδίκων μέσων που σχετίζονται με τις επίδικες παραβιάσεις και είναι διαθέσιμα και επαρκή. Πρέπει να υπάρχουν σε επαρκή βαθμό βεβαιότητας, όχι μόνον στην θεωρία, αλλά και στην πράξη, άλλως στερούνται της απαιτούμενης αποτελεσματικότητας και προσβασιμότητας. Το εναγόμενο Κράτος έχει την ευθύνη να καταδείξει ότι οι απαιτήσεις αυτές εκπληρώνονται (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Dalia κατά Γαλλίας*, 19 Φεβρουαρίου 1998, § 38, *Recueil des arrêts et décisions* 1998-I).

27. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η υπόθεση *Ευάγγελος Τζαμαλής και λοιποί κατά Ελλάδα* (αριθ. 5469/07, απόφαση της 20^{ης} Οκτωβρίου 2009) αφορούσε πραγματικά περιστατικά και αιτιάσεις παρόμοιες με την παρούσα υπόθεση. Ειδικότερα, η υπόθεση αφορούσε την έξωση Ρομά από έναν παράνομο καταυλισμό που βρισκόταν στο νησί της Κρήτης. Οι προσφεύγοντες προέβαλαν και εκείνοι αιτιάσεις ως προς την παράλειψη των εθνικών αρχών να τους μεταστεγάσουν. Όπως και στην παρούσα υπόθεση, ο νόμιμος εκπρόσωπος των προσφευγόντων, που ήταν και σε εκείνη την υπόθεση το ΕΠΣΕ, είχε υποβάλει μήνυση ενώπιον του εισαγγελέα πλημμελειοδικών Χανίων. Το Δικαστήριο κήρυξε την εν λόγω προσφυγή απαράδεκτη αφού έκρινε ότι οι προσφεύγοντες δεν είχαν εξαντλήσει εγκύρως τα εθνικά ένδικα μέσα.

28. Το Δικαστήριο δε διακρίνει κάποιο λόγο για να απομακρυνθεί εν προκειμένω από τη λύση που έχει ήδη δώσει στην υπόθεση *Ευάγγελος Τζαμαλής και λοιποί κατά Ελλάδα*. Δεν παραβλέπει ότι οι δύο υποθέσεις δεν αφορούν πανομοιότυπες υποθέσεις. Στην παρούσα υπόθεση, από το φάκελο ουδόλως προκύπτει ότι στους προσφεύγοντες ασκήθηκε πίεση από τα κρατικά όργανα να εκκενώσουν τον καταυλισμό τους. Ωστόσο, ανεξαρτήτως του τρόπου με τον οποίο οι προσφεύγοντες εγκατέλειψαν τον καταυλισμό τους, και στις δύο υποθέσεις, μέσω της μήνυσης με παράσταση πολιτικής αγωγής, ο εκπρόσωπος των προσφευγόντων κάλεσε τα ποινικά δικαστήρια να αποφανθούν επί ενδεχόμενης ευθύνης των εμπλεκομένων ατόμων όσον αφορά τόσο την εκκένωση των καταυλισμών όσο και τη μη μεταστέγαση των ενδιαφερομένων.

29. Βέβαια, ένα στοιχείο που δε θα πρέπει να αγνοηθεί στην παρούσα περίπτωση είναι η βραδύτητα της διαδικασίας ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η μήνυση κατατέθηκε τον Ιούνιο του 2007 και η υπόθεση εκκρεμεί ακόμη σε πρώτο βαθμό. Εν τούτοις, το στοιχείο αυτό δεν μπορεί αφ'εαυτού να επιφέρει τη μη αποτελεσματικότητα του σχετικού ενδίκου μέσου, πολύ περισσότερο αφού η επίλυση από τα ποινικά δικαστήρια των πραγματικών και νομικών ζητημάτων που προβάλλονται ως προς τούτο δεν είναι καθόλου απλή. Επιπλέον, από το φάκελο προκύπτει ότι οι δικαστικές αρχές δεν παρέμειναν αδρανείς καθ' όλη τη διάρκεια της επίδικης διαδικασίας. Τέλος, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, όπως προκύπτει από το φάκελο, μόνο οι υπ' αριθ. 3 και 13 προσφεύγοντες υπέβαλαν την προαναφερόμενη μήνυση μέσω του εκπροσώπου τους. Ενόψει των ανωτέρω, κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 1 και 4 της Σύμβασης, το Δικαστήριο κρίνει ότι δεν υπήρξε εν προκειμένω εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων και ότι, όσον αφορά ειδικότερα τους υπ' αριθ. 3 και 13 προσφεύγοντες, η προσφυγή είναι πρώιμη.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο, ομόφωνα,

Κηρύσσει την προσφυγή απαράδεκτη.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Anatoly Kovler

Πρόεδρος

Κατάλογος των προσφευγόντων

1. ÖǞË αλβανικής υπηκοότητας
2. ØǞË αλβανικής υπηκοότητας
3. ÕǞË αλβανικής υπηκοότητας
4. ØǞË αλβανικής υπηκοότητας
5. ØǞË αλβανικής υπηκοότητας
6. ÓǞË αλβανικής υπηκοότητας
7. ØǞË αλβανικής υπηκοότητας
8. ZǞË αλβανικής υπηκοότητας
9. ÓǞË αλβανικής υπηκοότητας
10. TǞË αλβανικής υπηκοότητας
11. SǞË αλβανικής υπηκοότητας
12. Æ Æ Æ Æ
ελληνικής υπηκοότητας
13. ÖǞË αλβανικής υπηκοότητας
14. ÓǞË αλβανικής υπηκοότητας
15. TǞË αλβανικής υπηκοότητας
16. ÓǞË αλβανικής υπηκοότητας

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 1 Φεβρουαρίου 2012.

Ο μεταφραστής Αλέξανδρος Πετροτσόπουλος